

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

ILLUSTRERADT

MAGASIN

8DE ÅRG.

DEN 3 FEBRUARI 1907.

N° 18

HVAR 8 DAG.

HVAR 8 DAVIS fotograf i Sthlm.

JOHAN LINDEGREN.

Kliché. Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparré Sthlm.—Odg.

På 1840-talet lefde i Ullared, i Hallands län, en liten parvel, som hette Johan. Han vaktade får och blåste i kohorn och skalmeja.

Blåsandet gjorde honom mycken glädje, men han afskydde gumsarnas hesa, bråkande ackompanjement och de kunde aldrig håller lära sig hålla takten. När han omsider kom i besittning af en näfverlur, steg högmotsdjäfvulen Johan åt hufvudet och han ville bli musiker. Han sade sina ulliga vänner farväl och gick att trampa lifvets skrofliga stigningar. Uppför branterna skulle han, kosta hvad det ville; där uppe, på toppen, skulle han en gång sitta och blåsa guldskalmeja och mässinglur, så det skulle eka öfver världen!

Men fattigdomen slog krokben för Johan, så han smällde baklänges in igen på sin faders gård. Klockaren och hemmansägaren¹ A. Johansson, Johans upp-hof, var en karsk och styf herre, som höll sin son i sträng tuktan och Herrans förmaning. Från sitt sjunde till trettonde år fick pojken i hemmet från morgon allt intill sena kvällen, känna på arbetets veder-mödor. Om söndagarne hjälpte han gubben i klockarestolen och på hvardagarne arbetade han i jord-bruket samt de dithörande bisysslorna. Han fick stå i snickareverkstaden och streta med hyffel och stämjärn, han måste garfva, måla, binda tunnor och böcker och dessemellan fick han återgå till fåren och näfverpipan. Johan märkte nog att vägen bar nedåt i stället för uppåt, men hvad var att göra. Han knep ihop läpparna och tog nya tag.

Hvad som hållit hans mod uppe under denna tid, det var att pastor Törnblom, fader till medicinalrådet, lät honom lära sig spela orgel och sjunga Hæffner. Det var en stor glädje; Johan blef kyrksam och höll på att färdärfva sin röst på Lambets lof.

Så upptäckte han en vacker dag i Stamnare klockaregård två fugor i afskrift af Seb. Bach. Nu var det färdigt! Bondgossen, som aldrig drömt om att det kunde finnas någon vackrare musik än Hæffners koraler, blef ettervild. De svarta skyarna, hvilka legat så tungt öfver hans hufvud, brusto sönder och solen stack honom midt i hjärtat. Nu först fick han riktig känn på hvad stor, verklig konst var, och nu stod han ej till att hejda. Johan klämde näfven i bordet och förbannade sig på att han skulle till Stock-holm och lära musik, och dit kom han också. Då han fyllt 18 år blef han elev vid konservatoriet, spe-lade piano för van Boom, strök sin fiol för Randel och genomgick musikens teori för Behrens d. ä.

Det blef en hård tid för Johan, synnerligast de första åren. Svält och umbäranden af alla slag. En gång hade han ej fått något att äta under tre dagar och då begynte han fundera på om det ändå ej kunde vara en födkrok att utbilda sig till svältkonstnär; han hade läst i bladen om dylika och hissnat inför upp-gifterna om deras stora honorar. Och tränad för upp-giften var han som få. Johan betänkte sig dock och tog istället anställning som körsångare vid Kungl. te-atern, hvestret han äfven sedermera tjänstgjorde som kör-repetitör.

Men det var ej blott musiken, som den unge man-nen sträckte sig efter, utan äfven humanistisk bild-ning i alla tillgängliga former. Slumpen var honom bevågen så till vida som en god försyn låtit den stu-dent, hvilkens rum Johan hyrt vid sin ankomst till Stockholm, kvarglömma eller af annan orsak kvar-lämnat hela sitt bokförråd. Johan rotade bland lun-tonerna, sög som en igel och lärde sig till och med både grekiska och latin.

Så gingo åren under ihärdigt arbete och själfstu-dium. Halländingen, som var af ett kargt och in-

bundet kynne, idkade intet umgängeslif, smet in på sidogator om han kunde, då han höll på att möta någon bekant, tog vara på tiden och tillägnade sig småningom ett häpnadsväckande kunskapsförråd, sär-skildt inom musikteorien och kyrkomusiken. — På grund af den känedom jag själf förskaffat mig om både äldre och nyare tiders läroböcker i kontrapunkt och musikalisk vetenskap öfver hufvud taget, tvekar jag ej att framhålla som min bestämda öfvertygelse, att Johan Lindegren är inom sitt område en af sam-tidens yppersta auktoriteter.

År 1876 tjänstgjorde han som vice lärare i kontra-punkt vid konservatoriet. Denna plats hade han gärna önskat behålla, men den öfvertogs i stället af hofkapellmästare Dente, hvilken för att skaffa sig nö-diga kunskaper för lärarekallet, just genomgått en kurs i kontrapunkt för Lindegren.

Under årens lopp hade Johan vuxit upp till en ståt-lig man, med tofvigt, svart hår, ett par breda, buskiga ögonbryn, också de svarta som sot, samt en blick, genomborrande och brinnande som glödande pilar: ett ansikte mer kastilienskt än svenskt.

Kärleken fick makt med honom och han gifte sig. Han måste då arbeta för två. De fingo barn och småningom var han nödsakad att arbeta för sex. Då tog han 1881 anställning som musiklärare vid Jakobs lägre allmänna läroverk och 1884 tillträdde han kan-torsbefattningen i Storkyrkan. År 1881—82 utgaf han Tidning för kyrkomusik och 1895 satt han samman med Conrad Nordquist, Gunnar Wennerberg m. fl. som ledamot i kommittén för kyrkohandboksmusiken.

Sedan lång tid tillbaka har Lindegren fört en hård-nackad kamp för utrotandet af den — en gång så högt älskade — enformiga hæffnerska koralen och införandet af den gamla tidens rytmiska kyrkosång, renad från senare tiders vandalisering och återställd i sitt ursprungliga skick. Men Hæffner hur bitit sig svårt fast i prästerskapet och än värre i organisterna, så striden visar tecken att blifva långvarig.

Uppfylld af hänförelse och kärlek till sin uppgift samlade Lindegren med outtröttlig flit materialet till en ny koralbok, färdig år 1883, hvilken om någon tid utkommer i sin andra, något ändrade upplaga. I detta verk har han framlagt "den evangeliska försam-lingssångens verkliga toner och rytmer, historiskt restituerade, för kyrko- och skolbruk lämpade till svenska psalmtexter jämte talrika äldre och nyare alternativ, harmoniserade, taktiskt ordnade och metro-nomiserade, att utföras med ledning af inöfvad unison kör och orgel."

*

Det var en period i min ungdom, som var syn-nerligen svår att komma igenom. Jag kände en ra-sande drift att skriva musik, att i toner utlösa mitt väsen, att fritt få tala det språk jag kände ligga mitt hjärta närmast. Men det brast i kunskaper, i teknisk färdighet och förmåga att uttrycka mig just så som jag ville. Motgångar hopade sig från alla sidor och vanmäktighetens förtviflan drog åt om strupen. Jag strök efter husväggarna som en gammal hund och blängde ilsket och misstänksamt på de mötande. Då hörde jag Lindegren omtalas som en utmärkt lärare och beslöt mig för att uppsöka honom. Mina kam-rater hade utmätat honom värre än Leviatan och hade hört berättas att han var så sträng, att man vid min-sta fel riskerade blifva körd på dörren. Men jag tog mod till mig och gick upp att anmäla mig som elev. Ja, blid var han verkligen ej att se på där han stod, svartmuskig, med genomborrande, gnistrande

¹ När Johan lämnade föräldrahemmet skiftade han namn, som ofta brukligt är på landet och antog namnet Lindegren.

ögon och en bas, som bragte mig i fullkomlig bäfvan. Men efter femton minuters samtal älskade jag honom och det lär nog sitta i för återstoden af mitt lif. De nära fem år jag studerade för honom voro en enda musikalisk fäst för mig. Hans anmärkningar och repliker voro för det mesta tunga till innehållet och aforistiska i formen, klara och väl avvägda. För den vetgirige var han en fullkomlig uppslagsbok, ty hans lärdom är otrolig. Som det värdefullaste hos honom skattar jag dock den förmåga han besatt att kunna elda, hänföra, uppenbara den musikaliska skönhetsens innersta väsen för eleven.

I det ekonomiska var han dock omöjlig, ty lektionerna, som enligt aftalet skulle räcka en timme, drogo ofta ut till två timmar och därutöver. Efter några års studier fick jag tillfälligtvis af en bekant höra, att andra musiklärare i Stockholm plägade betinga sig ett pris pr lektion, som mer än dubbelt öfversteg det som Lindegren föreslagit mig. Då utbröt vår enda strid, ty jag ville öka priset och Lindegren satte sig på tvären, ansåg sig i en handvändning vara kapitalist, och ville på inga villkor vara med om en förhöjning. Då hotade jag med ett sluta och då gaf han med sig. Den sista vären hade jag glömt att betala honom för flera månader samt underlåtit att anteckna hur många lektioner jag erhållit. När äntligen samvetet slog mig och uppgörelsens timme kom, stod han lika okunnig som jag angående lektionernas antal och den summa de betingade; han sade endast: "hr Alfvén kan ju fortsätta till terminens slut, så kunna vi alltid längre fram enas om några kronor."

Lindegrens stora dröm har städse varit att en gång, fri från ekonomiska bekymmer, kunna få ägna sig åt kompositioner, att i skapande arbete få användning för sitt teoretiska mästerskap. Det han fick tillfälle att skriva i sin ungdom är ju i kvantitativt hänseende endast en bråkdel mot hvad han skulle kunna ha medhunnit, om han nu vid 65 år kunnat blicka tillbaka öfver en oafbruten tonsättningsverksamhet.

Men i lifvets trampkvarn råder ingen skaparglädje och tiden, den dyrbara tiden, males där sönder och samman.

"Hur skall jag få tid att komponera när jag har sex tjänster att sköta", sade han en gång med en stämma, som kom mig att tänka på Simson, när han malde de filistéers saltkvarn, "men om några år är jag pensionsmässig, får då mera ledigt och då gäller det att taga igen den förlorade tiden!" Och Lindegren reste sig från stolen, spände bröstet styft och riste det yfviga håret.

Nu är maestron 65 år, med ännu obruten hälsa och het i humöret som i ungdomens dagar. Nu längtar han som aldrig förr till den blånande höjden; han vill skåda solen innan den sjunker för djupt i väster. På högsta toppen af de fjäll han nått skall han en gång stå och blåsa guldskalmeja och mässinglur så det skall eka öfver vida världen!

... Kanske skall då någon af dem här i landet som saken vederbör vakna till besinning om hvilken oerhörd, oersättlig förlust Sverige lidit, då det i likgiltighet låtit en af sina mest och egendomligast begåfvade söner arbeta bort sitt lif på tjänstemannabefattningar och underordnade småsysslor, i stället för att hafva satt honom i tillfälle att med hela styrkan af sitt geni och järnstarka vilja tjäna den svenska tonkonsten.

Stockholm 17 januari

Hugo Alfvén.

GÅFVA TILL NYA DRAMATISKA TEATERN.

I konstakademiens i Stockholm förstuga har på den allra senaste tiden varit utställd en staty af mer än vanligt kulturhistoriskt intresse. Den framställer nämligen den bekanta skådespelerskan Emilie Högqvist i en af de roller, hvori hon var särskildt beundrad och som hon utförde på sin afskedsföreställning i Stockholm å k. operan den 7 december 1845, innan hon reste till södern för att sköta sin starkt angrigna hälsa. Hon afled, som bekant, i Turin den 18 dec. 1846.

Skulptören, Byström, har nämligen framställt Emilie Högqvist, som Aventurene i det lilla franska lustspelet "Polskan". Utom i denna pjäs uppträdde den berömda konstnärinnan vid sin afskedsföreställning som fru de Nohan i "Den gifte mannen i staden och på landet". Statyn, i half naturlig storlek, utfördes på beställning af Oscar I och har sedan stått på Haga slott och tillhört änkehertiginnan af Dalarne. Denna har nu aflåtit konstverket till teaterkonsortiet, så att Emilie Högqvist i sommar kommer att pryda den nya dramatiska teatern.

HVAR 8 DAGS förtäring 1. 1897.

Kliché: Bengt Silfverparne.

STATY AF EMILIE HÖGQVIST.

AULINSKA KVARTETTEN: TOR AULIN (1 första fiol), SANDQVIST (2 altfiol), G. MOLANDER, (3, sekundfiol), R. CLÆSON (4, violoncell). Den 24 januari firade den berömda Aulinska kvartetten i Stockholm sitt 20-års-jubileum med en konsert i Vetenskapsakademiens hörsal. Det var då på dagen jämnt tjugo år, sedan denna kvartett, som intar ett så framstående rum, icke endast på kamarmusikens område utan i hufvudstadens musiklif, för första gången framträdde för Stockholmspubliken.

SVENSKA FOLKVISEAFTNAR.

Häromdagen återupprepade *fröken Elsa Stenhammar* i Göteborg, med den af henne där bildade damkören, de folkviseaftnar som förra året väckte uppmärksamhet och så liflig tillslutning att 5 aftnar på kort tid, inför fulltalig publik, kunde gifvas.

Vår bild lämnar en föreställning om de förträffliga yttre anordningarne. Visorna ypperligt arrangerade af *fröken Elfrida Andréé*, utföras af 15 unga i nationaldräkter klädda damer med friska, rena och klingande röster jämte *fröken Stenhammars* egen präktiga altstämma i solon. Det hela värkar fosterländskt och vackert. *Fröken Elsa Stenhammar* är känd och vär-

derad inom musikkretsar i Göteborg. Hon tillhör konstnärssläkten *Stenhammar* som särskildt inom tonkonsten räknar så framstående förmågor. Fadern var tenorsångaren *Oskar Fredrik Stenhammar*, gift med den präktiga operasångerskan *Fredrika Andréé*, en syster till domkyrkoorganisten och tonsättarinnan *Elfrida Andréé*. En äldre broder till *Oskar Fredrik Stenhammar* var fadern till nuvarande pianisten, kompositören och dirigenten *Wilhelm Stenhammar*, den på andliga musikens område så framstående tonsättaren *Per Ulrik Stenhammar*.

— S —

Foto Bruce, Gbg

ELSA STENHAMMARS FOLKVISEKÖR.

Klisché: Bengt Silfverjarre

MODERSKÄRLEK.

FÖR HVAR 8 DAG AF HJALMAR SÖDERWALL.

Skadeglädjen öfver Lisa Bomans olycka var stor hos traktens alla skvallerkåringar. Den flickan hade då alltid varit så stursk och stor på sig, men nu finge hon då se, hvart det toge vägen, så ungefär ljud täxten till alla de moraliska predikningar som afhöllos vid kaffekonseljerna.

Men Lisa Boman satt ensam med sin "unge" hos sin gamla orkeslösa moder och förmådde knappt lyfta handen till munnen efter den genomgångna sjukdomen. Hon hade alltid varit en glad och hurtig tös, omtyckt af gossarne och afundad af flickorna, alltid med om lekar och upptåg men med något visst häsklystet i sitt sätt, som kommit hennes flickbekanta att rynka på näsan åt hennes herrskapsfasoner. Den strängt religiösa ande, som rådde inom socknen, dömdo hennes felsteg strängt, utom moderns dagliga jämmer fick hon uppbära hårda ord och föraktfulla tillmälen af sina forna bekanta. När hon åter kunde deltaga i arbetet utomhus, var hon förvandlad till en inbunden, tystlåten kvinna med trots i blick och gång.

När den gamla modern kort därefter dog, sålde Lisa Boman sin lilla stuga och flyttade in till staden med den nu ettårige gossen. Det blef ett sträfsamt lif, hon fick för det mesta gå omkring i husen och hjälpa till med alla förekommande grofsysslor. Hård och trotsig var hon fortfarande, och gossen tog hon med sig, hvart hon gick. Aldrig slog hon sig i samspråk med någon, och om ett dylikt försök gjordes af tjänstefolket i de hus, där hon hade sitt arbete, tillbakavisades detta så eftertryckligt, att något närmande sedermera aldrig kom i fråga.

Men gossen var alltid med. Skurade hon ett golf, satt han på en mattstump i ett hörn och lekte eller sof, stod hon i tvättstugan med såplöddret högt upp på de bara armarne, hade hon honom alltid inom räckhåll för att hindra, att han kom i beröring med den heta luten. Öfverallt skulle han vara med och skur Lisa och hennes unge voro snart kända i hela staden. Hennes vresiga sätt hade skapat henne ej så få antagonister i synnerhet bland gatpojkarne, men hon föredrog deras speglosor med stoiskt lugn.

Blott en enda gång hade detta lugn förbytt i den ursinnigaste vrede. Det var, då en sten, slungad efter henne af en gatpojke, träffat gossen och kommit honom att skrika af smärta och rädsla. Då hade Lisa Boman med gnistrande ögon i ett par språng kastat sig öfver orostifaren och behandlat honom på ett sådant sätt, att saken hållit på att få ett efterspel vid rådstafvurätten.

Ty alla sina djupaste känslor, hela sin glödande kärleksträngtan slösade hon nu på sitt barn. Han var hennes allt, för honom släpade och trälade hon till långt in på nätterna, för honom offrade hon den smula af fägring hon ännu ägde. Och när han växte upp vakade hon med stegrad, nästan svartsjuk omsorg öfver honom.

Han kom i skolan, där han redde sig godt och var omtyckt af kamraterna för sitt hjälpsamma, lugna sätt. Nu måste modern under långa timmar sakna hans sällskap, och det var med lidelsefull häftighet, som hon slöt honom i sin famn, då han på eftermiddagen återkom från skolan.

Emellanåt hade han ett par kamrater i sällskap, och dessa blefvo alltid väl emottagna. Men när han mer och mer slöt sig till dem, dröjde det ej länge, förrän modern började med svartsjuk oro motse deras besök. Hon ville äga sonens kärlek, hel och odelad, och hennes uppträdande mot gossens kamrater blef så småningom allt mera stelt och afvisande. Ehuru hon ingenting sade, märkte likväl den inåtvände och känslige gossen snart denna förändring, och för att

ej såra modern, lämnade han inom kort kamraternas umgänge och satt i stället hemma hela eftermiddagarna vid sina böcker eller sin ritning.

Modern förstod att hon denna gång segrat i den ordlösa striden, men hennes hjärta sammanprässades af ångest, då hon tänkte på framtiden, på det ögonblick, då kanske en annan kvinna skulle draga sonens kärlek från henne.

Ännu tycktes den denna tidpunkt ligga långt borta lik-om en i fjärran knappt skönjbar oväderssky. Men likväl förberedde hon sig redan till kampen. Ut i allt måste sonen rätta sig efter hennes vilja, och han gjorde det motståndslöst utan minsta försök till frigörelse.

Han hade vunnit inträde vid stadens läroverk och gick där från klass till klass med höga betyg och moderns stolthet och glädje öfver den begåfvade, vackre gossen, kände snart inga gränser. Ekonomien hade blifvit betydligt förbättrad genom ett litet arf, som tillfallit henne från en i Amerika afliden släkting, hon kunde hålla sonen fint klädd och behöfde ej själf släpa som förut. Hon var lycklig, lycklig i sin egoistiska, fulla äganderätt af sonens kärlek och förtroende.

Så ingo åren. Hon fick upplefva den dag, då han med hvita mössan på sitt hufvud hälsade henne med en kärleksfull omfamning midt bland den glada människoskara, som samlats för att hylla de nyblifna studenterna.

Ett halft år senare voro moder och son bosatta i Uppsala, och den nu gråhåriga kvinnan arbetade här liksom förut med hjärtat fylldt af endast en tanke: min son.

Så småningom började likväl en förändring inträda i förhållandet dem emellan. Den kom så omärkligt, att hon i förstone mer anade än verkligen var öfvertygad om den. Sonen var lika kärleksfull som vanligt, men det hade kommit något oroligt, tvekande i hans sätt. Hennes gamla fruktan vaknade åter med förnyad styrka och hon vaktade på alla hans handlingar med den mest spända uppmärksamhet.

Och snart trodde hon sig ha funnit, att han dolde något för henne. Det hände numera rätt ofta, att han på hennes fråga, hvar han varit, lämnade svar, som antingen vore undvikande eller som hon med sin nu till ytterlighet svartsjuka moderskärlek började misstänka såsom osanna. Det kom ibland ett plågadt, trött uttryck i det vackra, manliga ansiktet och han började undvika hennes forskande blick.

En afton fann han vid hemkomsten att någon måtte ha genomsökt hans schatull, hvars nyckel han alltid plägade bära i sin portmonä. Han märkte det på, att ett bref, som han erhållit för några dagar sedan och som han lagt öfverst i en af de små lådorna, nu låg längst ned i brefpacken. Han yttrade ingenting, men i hans blick kom ett uttryck, som borde ha varnat modern, om ej hennes egoistiska kärlek gjort henne blind för allt annat.

Han började känna sig bevakad och hans sätt blef mer och mer tillbakadraget. Moder och son leco oerhört af denna sakernas ställning, ovädersmolnet, som hon skönjt i fjärran, hade nu hunnit fram och kastade mörka skuggor öfver det förr lyckliga hemmet.

* * *

— Jag, jag vet ingenting, jag kan ingenting säga
Hon stod med bortvändt ansikte och talade med trött, hoppös stämma, den slanka, fina flickfiguren såg i ett nu böjd och hopsunken ut.

Foto. Florman, Stockholm

Klädh. Bengt Sjöforsparre.

FRU EMMA MEISSNER som "Den glada änkan".

Foto. Flidin, Stockholm.

Klädh. Bengt Sjöforsparre.

HERR BARCKLIND som GREFVE DANILO
i "Den glada änkan".

"Den glada änkan", ungraren Lehars mycket omtalade operett, som gifvits på de flesta större operetteatrar i Europa, har sent omsider äfven kommit till Stockholm och uppföres nu under lifligt bifall på Oscarsteatern därstädes. "Den glada änkan" är bland en senare tids operetter framstående i genren genom sin behagliga och lättflytande musik, sin intagande dans och en ledigt, om också icke särskildt originelt

hopkommen handling. Det är en viss finess öfver denna operett. Författare och kompositör ha lyckligt vetat att undvika gröfve och osmakliga effekter.

De båda hufvudpartierna, grefve Danilo och den bedårande änkan, utföres i Stockholm af hr Barcklind och fru Meissner, hvilka båda, särskildt den första, erhållit mycket beröm af kritiken.

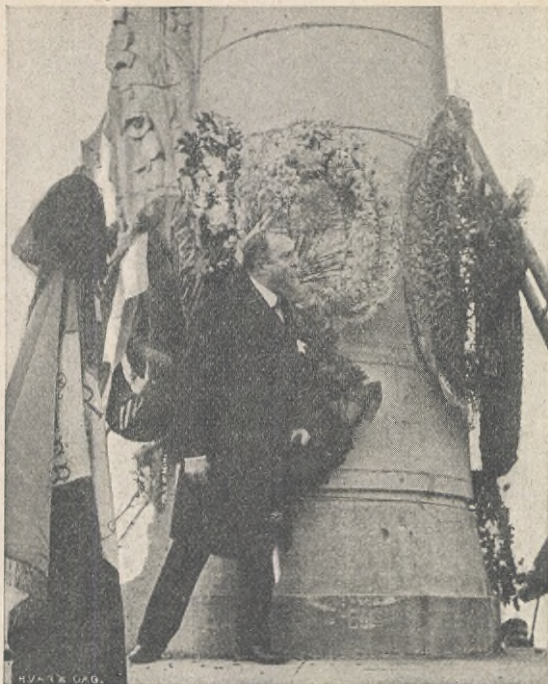
Han stirrade tyst i marken framför sig, försökte att tala, men tystnade genast.

Men så med ens vände hon sig mot honom. De mörka, vackra ögonen stodo fulla af tårar och hon stampade med sin lilla fot i gräsmattan.

— Du säger, att du älskar mig, utbröt hon häftigt. Du säger det, och jag tror och vet ju, att du talar sanning. Men så var då en man! Har din mor rättighet att förstöra ditt lif, har hon rättighet att egoistiskt ej blott lefva sitt lif utan äfven tillägna sig hela ditt lifs innehåll?

Den unga flickan fattade honom i armen och såg upp i hans ansikte, där blott dystert hopplöshet stod tecknad.

— Du vet ju, hur det är, svarade han tonlöst. Hon har från mina tidigaste år stulit min viljekraft och nu, — nu förmår jag ej — jag kan ej upptaga striden med henne. Jag talade för första gången öppet med henne i går, fast jag visste, hur det skulle gå. "Du dödar mig, om du gör det", sade hon. Jag vet, att hon talade sannt, och jag kan — nej, jag kan icke — — —

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

PAUL DEROULÈDE TALAR I BUZENWAL.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

FURST BÜLOW, Tysklands rikskanslär, lämnar vallokalen där han aflämnat sin röstsedel.

Frankrikes nationalhjälte, *Paul Déroulède*, lät i söndags för första gången efter det hans valmäns otrohet satte honom ur den politiska dansen, ånyo mängden beundra sig. "Patriotiska ligan" hade 35-årsminnesfäst öfver striden vid Buzenwal i form af bankett i Saint-Claud. Den som säger "trots allt" kan allt: d. v. s. Frankrike återeröfrar Elsass och jag min plats i parlamen-

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

EN TYSK MEDBORGARE FRÅN KOLONIERNA UTÖFVAR SIN RÖSTRÄTT.

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

WILLIAM WHITELEY, den mördade ägaren af det stora Londonmagasinet.

tet, var hufvudsumman af det tal, Déroulède som president för fästen höll.

Telegrafan meddelade nyligen (den 24 jan.) att den icke endast i London utan i hela England och snart sagdt af alla som besökt London, bekante ägaren af Whiteleys jättemagasin, *Mr William Whiteley*, blifvit skjuten inom sina egna lokaler. Hvad som ligger bakom denna skräckhändelse har ännu ej kunnat utredas. W. började en liten butik 1863 med en pojke och två flickor till hjälp. Det jättemagasin, inom hvilket han föll offer för en mördarkula, omfattade en affär som kunde leverera snart sagdt allt — klädesartiklar, lyx- och lifsförnödenhetsartiklar i fast och flytande form — en stab af tusentals personer, ofantliga landtgårdar, trädgårdar, lagerhus m. m. Hans rikedom räknas i million pund.

TELEGRAFVERKSKOMMITTÉN.

H. 8 Da STOCKHOLMSFOTOGRAF

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre SÖhm—Glg.

KOMMITTÉN I ARBETE: Från vänster: Byråchefen A. Rydin, bruksägaren (numera envoyén) H. L. F. Lagercrantz, t. f. generaldirektören H. Rydin (ordf.) och lektor K. Starbäck.

Den kommitté, som varit tillsatt för att afgifva förslag till telegrafverkets omorganisation, har nyligen framlagt sitt betänkande, hvilket varit af särdeles uppseendeväckande art. Kommittén har nämligen fullständigt skjutit åt sidan alla byråkratiska hänsyn och låtit de praktiska synpunkterna bli ensamt rådande. Telegrafverket skulle, ifall kommittéförslaget kommer att följas, alls icke bli något "ämbetsverk", utan skötas, som ett stort modärnt affärsföretag kan och bör, d. v. s. enligt principer, hvarigenom mycket tid och pengar sparas, i det att samtidigt de vid företaget fästa personer få ordentligt betaldt för ett ordentligt arbete, men också ha sitt stora ansvar. Detta kommittébetänkande är det första i sitt slag och dess blotta framkomst är ägnadt att väcka glädje hos en och hvar, som tror på det praktiska arbetets betydelse för Sveriges framtid.

(Forts. från sid. 278).

— Är det då bättre, att hon dödar dig, utbrast flickan häftigt. — Åh, man talar om moderskärlek som något heligt och dyrbart, men för mina öron låter det som det bittraste hän. Åh, du — du —

Hon böjde sig framåt och såg honom djupt in i ögonen.

Men hon möttes där af samma halft hopplösa, halft bedjande blick.

Då förstod hon, att hon förlorat.

— Farväl, sade hon kort, vände sig om och gick.

Han stod stilla, som om han ej hört henne. Längre länge stod han så, och när han äntligen med trötta steg begaf sig på hemvägen, kände han, att han var en bruten man.

NYUTNÄMND SVENSK ENVOYÉ.

Till svensk envoyé et min. plen. i Washington har utnämnts bruksdisp. *Herman Lagercrantz*, född 1859. L. har varit löjtnant vid Svea artilleriregemente och tog afsked ur krigstjänsten 89. Åtskilliga år under 1890-talet verkade L. inom Frälsningsarméen såväl i Sverige som i England och Indien och ledde med framgång arméens sociala och ekonomiska verksamhet i Stockholm. 98 öfvertog han Virsbo bruk i Västmanland.

Han har som bruksdisponent ådagalagt stor praktisk duglighet i skötandet af stora affärer.

I sin hemtrakt har han lifligt och framgångsrikt deltagit i kommunens värf. Han har äfven varit medlem af den kommitté som utarbetat det idagarna offentliggjorda betänkandet angående telegrafverkets omorganisation.

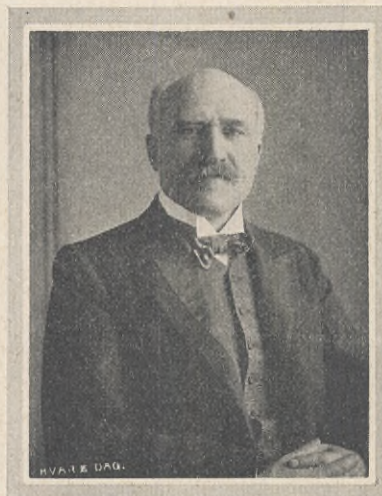

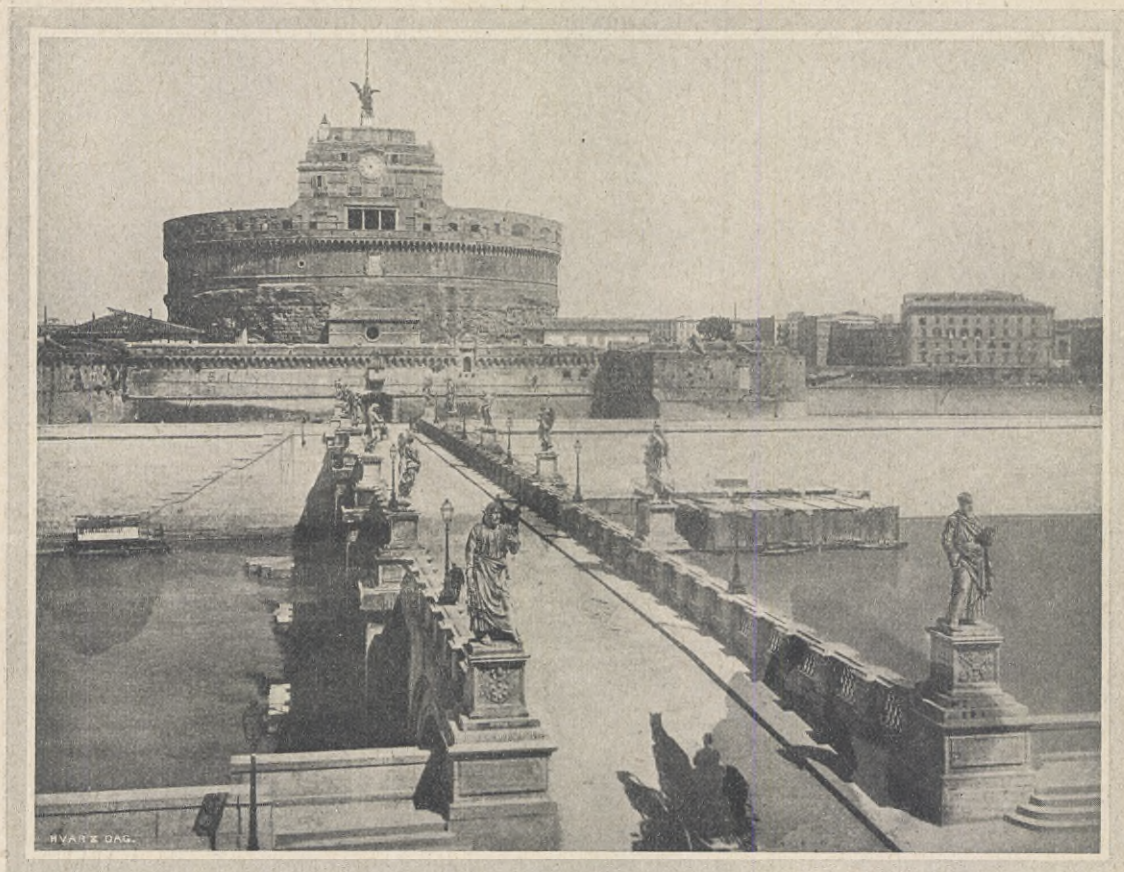
Foto. HVAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Sjöfversparre

H. LAGERCRANTZ.

KASTELLET SAN ANGELO I ROM.

Efter unika, nyligen tagna fotografier af de senaste utgräfningarne och märkliga fynden. Återgifna med ensamrätt af H. 8. D.

Efter fotografi.

I. KASTELLET SAN ANGELO I ROM.

Klöhn: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stlm.—Gbg

På andra sidan Tibern, dit pons Aelius — den nuvarande ponte di S. Angelo — förde, beslöt en af romarikets mest betydande kejsare, Hadrianus, att förlägga sin gemål Sabinas och sitt eget sista hvilorum. Man arbetade under många år under kejsarens lifstid på det storslaget tänkta mausoleet, men det hann ändock icke bli färdigt, innan han afled. Genom under senare år pågående utgräfningar och konserveringsarbeten, ledda af öfverste Borgati, har man gjort ett stort antal högst märkliga fynd och upptäckter inom denna gamla kejsargraf, viktiga äfven för förståendet af de äldsta partiernas byggnadshistoria. Man har således bland annat grävt ut de i bottenvåningarna befintliga, sedan gammalt fyllda källrarna, som sedan de tömts, lämnats fria och tillgängliga för besökande.

Man har därvid funnit att byggnadsarbetet oafbrutet fortgått ehuru den ursprungliga storartade planen under arbetets gång betydligt ändrats. Denna omläggning af planen sätter man i samband med Hadriani bortgång och hans efterträdares kejsar Antoninii beslut att göra byggnaden ej blott till en grafvård åt sin närmaste företrädare, utan också åt sig själf, sina efterföljare på tronen och kejsarfamiljens närmare och fjärrare släktingar. Från denna planändring härstamma både den rektangulära underbyggnaden och det cylindriska tornliknande hufvudpartiet, som var ej mindre än 65 m. i diameter och omkring 50 m. högt. Denna kejsares syfte förvärligades också, kejsare ända till Septimius Severus († 211) fingo sin sista hvilostad inom mausoleets murar.

Genom dessa kejsar Antoninii åtgärder fullföljdes ej den ursprungliga geniala planen, utan mausoleet utfördes i mindre skala och hann ej håller smyckas så som Hadrianus tänkt med de konstskatter han hemfört från sina talrika resor i Grekland och orienten. Till byggnadens midt förlades nämnde kejsares grafkammare, och omkring denna grupperades sedermera smärre, ofta oregelbundna rum för att mottaga andra afidna.

Den borg, som nu reser sig så monumentalt på Tiberstranden (bild I), har emellertid föga karaktär af att ha varit en de dödas fristad. Längs de nakna murarne, på hvars yta man på sin höjd kan upptäcka ett och annat litet fönster, löpa skyttegångar hvilande på kraftiga stenkonsoler. Det var under medeltiden, som mausoleet gafs en så ändrad gestalt. Den kristna kyrkans öfverherde, påfven, hade efterträtt kejsarna som Roms härskare. Som han under långa tider emellertid snarast var en italiensk hetsig småfurste, som ständigt fäjdade med sina släktingar och grannar, hade han så godt fönhållandena medgåfvo, gjort om S. Angelo till borg, på alldeles samma sätt som hvarje italiensk adelsman befäste sin gård i staden eller på landet.

Påfvarne voro också tidtals nödtvungna att ta sin bostad på S. Angelo. Som särskildt mot slutet af medeltiden prakt- och konstälskande bildade män voro S. Petri efterträdare, underlätto de ej att smycka de rum, de bebodde på borgen, så storslaget som tidens fina smak och deras betydande tillgångar tillät. I den följd rum, som dekorerades af Alexander VI

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre Sthlm—Gbg.

II. APOLLOSALEN I KASTELLET SAN ANGELO I ROM.

och hans efterföljare, har man under de senaste åren under hvitlimningen funnit en samling väggmålningar, utförda äfven af betydande ryktbara konstnärer. Vi äro i tillfälle att återge några bilder från dessa rum. Bild II visar en interiör från Apollo-salen, som fullständigt dekorerats af Raphaels lärjungar. Sala Paolina, som också kallas tron-salen, är ett ståtligt och synnerligen väl bevaradt rum. Stuckarbetet här har utförts af Gerolamo da Sermoneta; bild III visar en detalj af taket med änglar i medaljongerna. Väggmålningarna ha till mästare Giulio di Romano († 1546), en af Raphaels mer betydande lärjungar. Huru denna återgaf ett af de ofta återkommande konstnärsuppgifterna ses af bild IV.

I ett annat af påfvegemaken, Sala Adriano, upptäcktes i början af år 1906 och framtogs en svit väggmålningar, som tyvärr varit rätt illa af omilda händer. Man har och också så godt man kunnat renoverat dessa af Luzzio Luzzi utförda målningar. De äro yngre än bilderna i de andra salarna och härröra från 1500-talets midt. Bild V föreställer "dansande nymfer" och ingår i en följd scener med mytologiska motiv.

Perseusrummet har naturligtvis

fått namn af att väggarna där prydas med bilder från den redan under antiken omtyckta sagan om Perseus och Andromeda. Konstnärerna där voro Raphaels lärjungar. Scenen, som här afbildas (VI), är den, då Andromeda befrias och den henne vaktande draken blir dödad.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre.

MEDALJONGER AF GEROLAMO DA SERMONETA.

Efter fotografi.

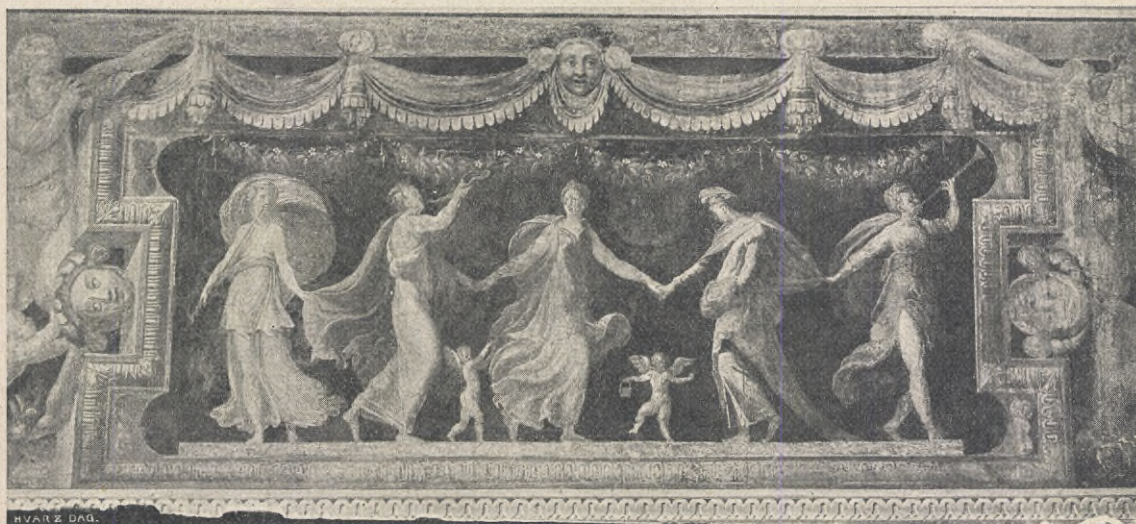
Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm—Gtg.

IV. VÄGGMÅLNING AF GIULIO DI ROMANO.

En annan af antikens populära sagor, — om Amor och Psyche — har varit föremål för konstnärlig framställning i en sal, som uppkallats efter sagomotivet. Det är den gamle Apulejus' skildring i sin dikt "Arius", som legat till grund för bildvalet. Den skapande mästaren i denna sal var Perin del Vaga en af Raphaels medhjälpare i Loggierna. Också målningarna i denna — sal den reproducerade bilden (VII) framställer Psyche, som, sedan hon öfvergifvits af Venus, råkat ut för hennes tärnors elakhet — voro okända tills för helt nyligen och visade sig vid anträffandet vara så illa åtgångna, att man måste restaurera dem.

Vandrar man rundt inom den stora byggnaden kan man litet hvarstades möta minnen såväl från senantiken som från renässansen. I de förr mörka gångarna — nu belysas de af elektriskt ljus! — ser man

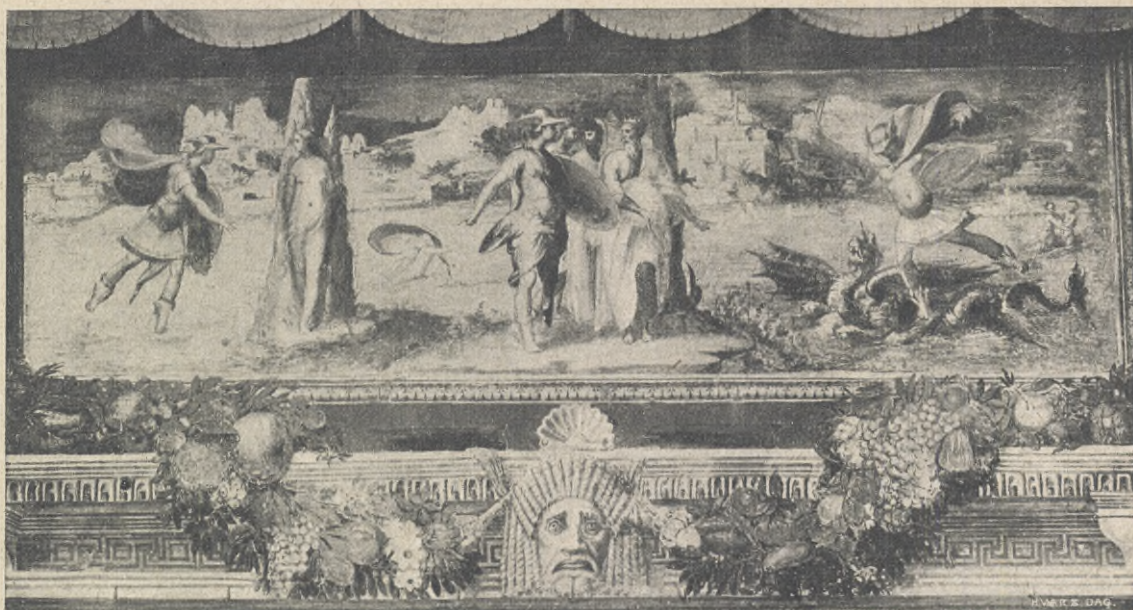
ej sällan mosaikinläggningar i golvet; i en af salarna finnes nu den här afbildade praktfulla spisen (VIII), som förr haft sin plats i det rum, som var upplåtet åt vakten. Mästaren uppges vara ingen mindre än Bernini, en af Roms mera berömda byggmästare från senrenässansen. Ett i turisternas ögon berömdt rum (bild IX) är det fängelse, där renässansens kanske berömdaste guldsmed och bildhuggare Benvenuto Cellini uppges ha varit inspärrad. I de självbiografiska anteckningar han efterlämnat, som vunnit ryktbarhet bl. a. därför att Goethe en gång öfversatte dem till tyska, skildrar han lifligt den tid han fick tillbringa på S. Angelo, utsatt för stridande prästpartiers hat och intriger. Sedan han rymt och snart nog åter gripits, skall han ha spärrats in i det rum, som nu visas som hans fängelse. Här led den

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stilm—Gtg.

V. »DANSANDE NYMFER» AF LUZZIO LUZZI.

Efter fotografi.

VI. VÄGGMÅLNING I PERSEUSRUMMET.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stålm—Öbg.

Iefnadslustige renässansmannen svåra och långa kval ifills han omsider kom ut och lyckades lämna Rom.

Från ett par af S. Angelos gårdar meddelas bilder. Vid den ena, cortile de la Palle, ligger ett litet kapell med märklig arkitektur. I senare t id har flyttats ned på denna den ängel (bild X), som mer än 100 år krönt hufvudtornets hjässa. Det är en omgjord antik staty. Kring gensamma har nu grupperats kulor af sten och järn, hvilka förr ingått i borgens ammu-

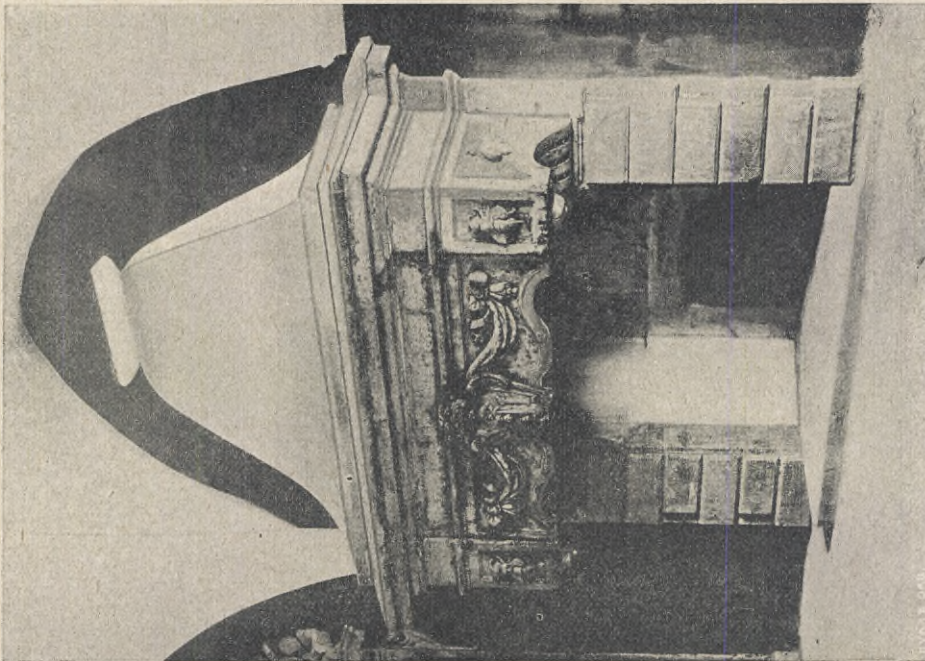
tionsförråd, men nu blifvit otidsenliga. Den andra gården kallas oljegården (bild XI, efter de stora behållare, som här uppförts under påfven Alexander VI:s tid. Oljan ingår i den italienska hushållningen i samma mängd, som smör, flott och margarin i den svenska. Det var därför klokt af denne stridslystne och stridsduglige påfve att skaffa sig ansenliga förråd af denna nödvändighetsvara inom sin fasta borg. Visserligen hette det också, att oljan skulle användas

Efter fotografi.

VII. VÄGGMÅLNING AF PERIN DEL VAGA.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stålm—Öbg.

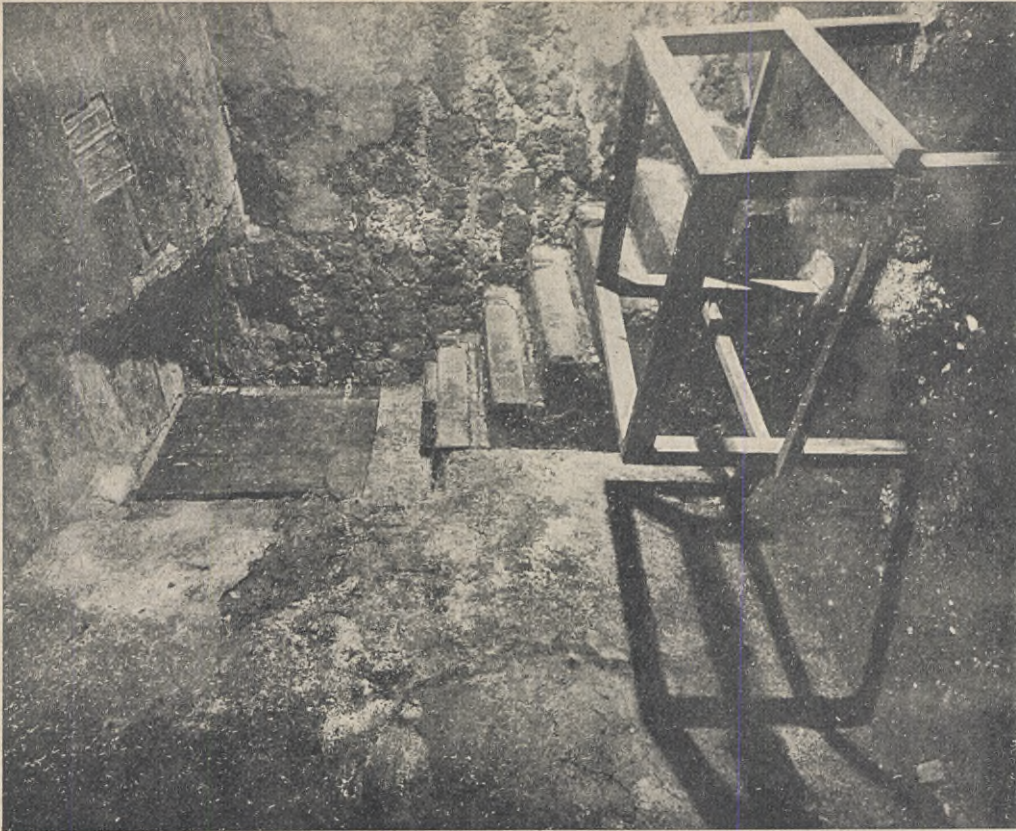

Efter fotograf.

Kitchik - Børgt. Silfvergaard.

VIII. SPIS AF BERNINI.

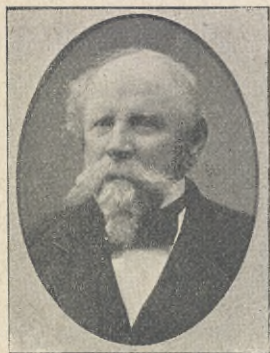
BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG.

Efter fotograf.

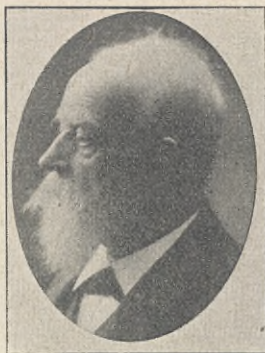
Kitchik - Børgt. Silfvergaard.

IX. BENEVENUTO CELLINIS FÅNGELSE.

H. AF PETERSENS.

90 år fyller den 17 febr. f. d. kaptenen vid Norra skånska infanteriregementet Herman af Petersens i Motala. 49—50 kommanderad vid svenska okupationskåren i Schlesvig Tidigare anlitad kommunalman.

O. HERMELIN.

80 år fyller den 8 febr. agrén vid akademien för de fria konsterna, landskapsmalaren frih. Olof Hermelin. Porträtt och biografi i ärg. V:8.

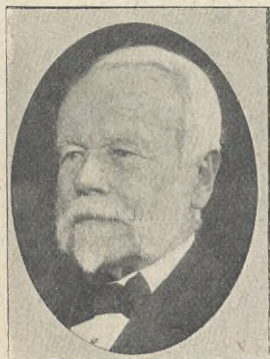
E. G. BOSTRÖM.

Den 11 febr. fyller f. d. statsministern Erik Gustaf Boström i Stockholm 65 år. Biografi och större porträtt vid olika föregående tillfällen.

K. H. L. HAMMARSKJÖLD.

Envoyé extra-ordinaire och minstre plénipotentiaire vid danska hovet Hjalmar Hammarskjöld, fyller den 4 febr. 45 år. Hellsidesporträtt och utförlig biografi återfinnes i ärg. VI:52.

R. M. E. C. BJÖRNSTJERNA.

80 år fyller den 10 febr. generalmajor Roger Magnus Eugen Curt Björnstjerna i Stockholm. Porträtt och biografi i ärg. VII:21.

Å. W. THOTT.

F. d. öfversten, frih. Waldemar Thott i Stockholm, fyllde den 2 febr. 65 år. Stud.-ex. 62, underlöjtn. vid Skånska husarregt. 64, major i armén 92, vid regt. s. å., öfverste-löjtnant 96, öfverste i armén och t. f. chef för Skånska dragonregt. 99, afsked med pension 1900.

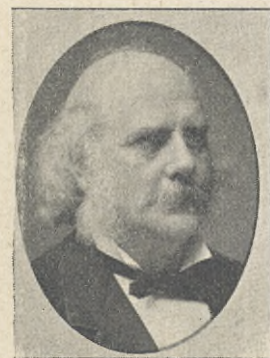
E. F. GROTH.

Öfverjägmästaren i Mellersta Norrlands distrikt E. F. Groth fyllde d. 31 jan. 60 år. Stud. 63, intr. skogsstaten 64, ord. jägm. 74, öfverjäg. 92. Led. af stadsfullmäktige i Östersund, Domänintendent i Jämtlands län.

B. C. J. LANGENSKIÖLD.

50 år fyllde den 26 jan. riksbanksfullmäktigen friherre Carl Johan Langenskiöld i Stockholm. Hellsidesporträtt och utförlig biografi återfinnes i ärg. II:17.

C. W. PALMÆR.

75 år fyller den 18 febr. f. d. verkställande direktören i Forsviks A.-B. C. W. Palmær. Led. Riksd. A K. 85—87. Inköpte Forsviks Bruk i Östergötland 57, bildade Forsviks A.-B. 69, verkställande direktör i bolaget till 04.

N. P. OLOFSSON.

Adjunkten vid h. allm. läroverket i Kristianstad, Nils Peter Olofsson fyllde den 27 jan. 60 år. Stud.-ex. 68, fil. kand. 76, adjunkt 78, bibliotekarie 91. Stadsrevisor, ordf. i styrelsen för Kristianstads stadsbibliotek, led i styrelsen för Kristianstads tekniska skola m. m.

C. W. H. MONTELIUS.

55 år fyllde den 24 jan. riksbankens ombud vice hära ishöfdingen Wilhelm Montelius i Stockholm. Stud. ex. 71, hofr. ex. 75, v. häradsh. 78, i Riksbankens tjänst sedan 79.

C. E. WELLANDER.

Borgmästaren Carl Wellander i Nyköping fyller den 3 febr. 55 år. Stud.-ex. 69, hofrättsex. 73, borgmästare i Nyköping sedan 81. Led. af Riksd. A K. 04—06. Led. af kyrkomötena 88, 93, 98, 03. Landstingsman från 86.

PORTRÄTTGALLERI

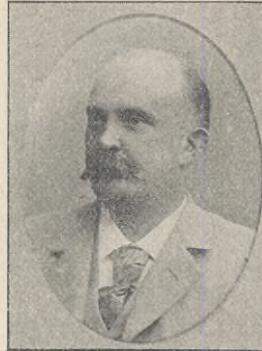
P. F. SCHULTHESS.

60 år fyllde d. 29 jan. läraren vid artilleri- och ingenjörshögskolan samt krigshögskolan i Stockholm professor Paul Ferdinand Schulthess född i Paris, men sedan 73 bosatt i Sverige. S har gjort en synnerligen värdefull insats på lexiografiska område genom sina utmärkta svensk-franska och fransk-svenska lexika, hvilka helt enkelt utgjort föredömet för andra af moderna svenska lexiografer utgifna arbeten. Inom K. F. U. M., Templarorden o. s. v. har S. utvecklat ett energiskt och fruktbringande arbete

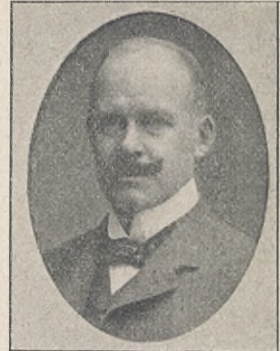
A. F. THORSELL.

50 år fyllde d. 18 jan. major August Thorsell af Carlsborg. stud. ex. 74, u-löjtn vid Fortifikationen 76, major 04, chef för Göta Ing-kår 04, fortifikationsbefälh. å Car. sb. fästning 05, led. af arméns Fullmäktige 03, 04, kommunalstäm. ord. inom Carlsborgs Garnisonsförsamling

C. G. DAHLERUS.

50 år fyller d. 7 febr. bergsingenjören Carl Gustaf Dahlerus i Stockholm. Afg. ex. från tekn. inst 77, chef för franskt stålverk 82-89, Inneh. sedan 91 Isslinge Kolförädl. verk å Lidingön. Adjoint vid verdens-exp. Paris 78. Juryled. vid Industrit. Sthlm 97 o. i internal-jury. i Paris 1900, Jernkont. Kommiss. o. led. i internat. jury. i Liège 05.

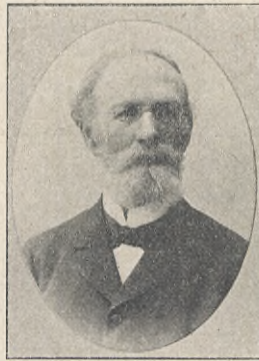

J. G. BECK-FRIIS.

Kammarherren hos Drottningen, friherre Johan Beck-Friis i Stockholm fyllde den 25 jan 45 år. Stud. ex. 81, und. löjtn. vid lifgardet till häst 82, afsked 99, kvarstår i reserven. Kammarh. 99. Led. i Östergöt. läns hush-sällsk. Förv. utsk. 03, led. af Riksd. F. K. 06, landstingsman m. m.

BLIF MEDARBETARE i HVAR 8 DAG

Skrif aldrig och fråga först — tid går därvid förlored — utan insänd hvad Ni tror lämpar sig för tidningen, vare sig berättelser, uppsatser eller goda fotografier af tilldragelser m. m. för dagen.

H. PETERSSON. †

Den 20 jan. afled i Sthlm musikdirektören Hans Pettersson. f. 30. Tog musikdirektörsex. vid konservatoriet, 57 organist i Hedvig Eleonora församling, hvilken post P. beklädde i 50 år. 34 violincellist vid Dramatiska teatern, lärare i sång vid Ladugårdsländs läroverk. Medlem af Musikaliska akademien.

P. F. A. BLOMBERG. †

Organisten och klockaren i stora Kopparbergs församling musikdirektör Petrus Blomberg afled den 16 jan. i Falun, 65 år gammal. Stud. ex. 62, organistex. 68. Känd som kompositör och sångare.

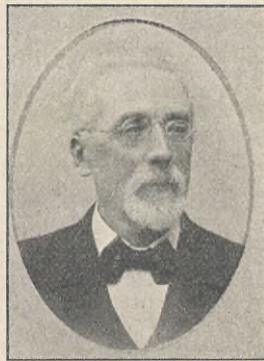
J. A. HOLMBERG. †

Den 21 jan. afled folkskolläraren J. A. Holmberg i Lundby, 55 år gammal. H. har tagit verksam del i arbetet för folkskolans förbättrande. Grundlade för 11 år sedan Lundby arbetareinstitut.

P. KROK. †

F. d. landsskreteraren i Malmöhus län Peter Krok, afled den 18 jan. i Malmö, 79 år gammal. stud. ex. 44, hofrättsex. 51, v. häradsh. 53, 56-92 landsskreterare i Malmöhus län. Led. af Riksd. F. K. 95-99.

F. E. BRAUNE. †

Vice bibliotekarien fil. dr. Fredrik Emanuel Braune afled den 19 jan. i Lund. Född 32, docent i romersk litteratur och arkeologi i Lund, 63 e. o. amanuens vid Universitetsbiblioteket, 96 v. bibliotekarie, afsked 98.

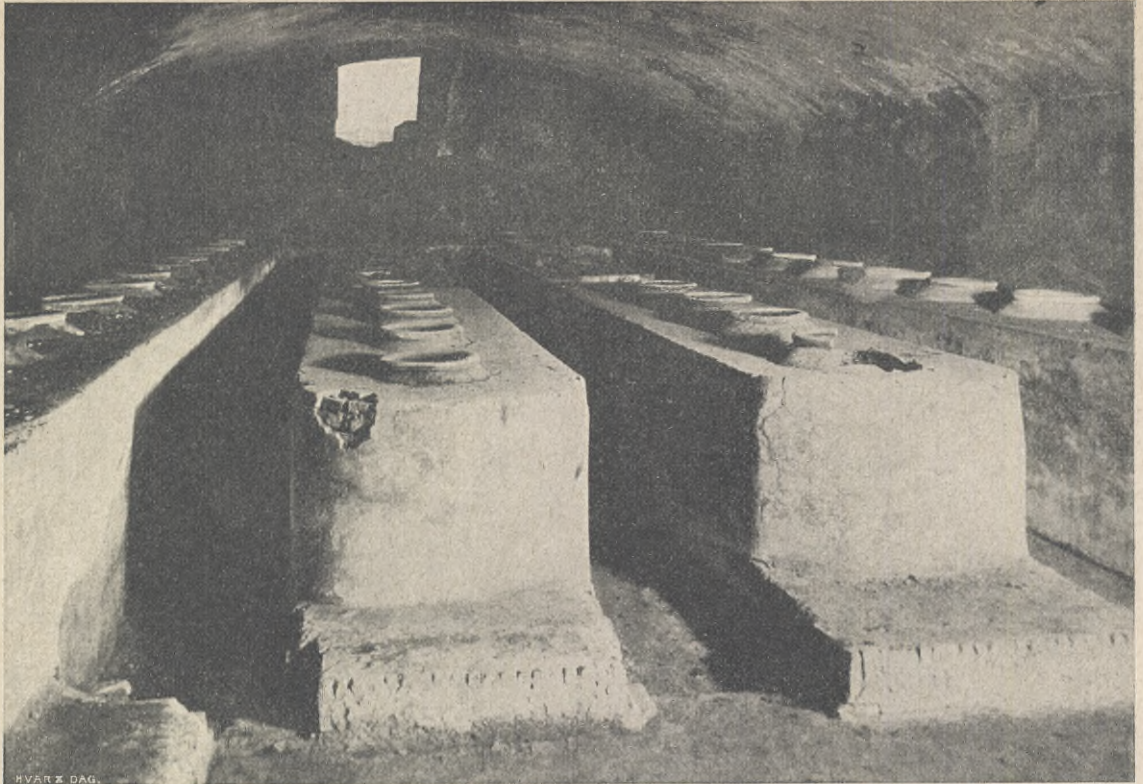
C. G. G. BRAUNERHJELM †

Den 22 jan. afled i Sthlm f. d. öfverstelöjtn. i Lifregem. dragoners reserv Carl Gustaf Georg Braunerhjelm, F. 38. Stud.-ex. 55, underlöjtn. vid Svea art.-reg. 57, transp. till Lifgr. dragonkår, 63 löjtn., 75 ryttm., 82 öfv.-löjtn. o. förste major. Bemärkt för uppfinningar på den trådlösa telegrafiens område.

J. G. LINDBERG. †

F. d. kronolänsmannen J. G. Lindberg afled d. 3 jan. å sin egendom Östanå i Sorsele. Född 40, e. o. landokanslist. 68, länsmansex. 70, kronolänsmän i Sorsele 71. Innehade en mängd förtroendeuppdrag, mångårig ordf. i kommunalstäm., v. ordf. i skolrådet, bevilln. beredd. ordl., i brandstods- o. sparb.-komm. m. m.

HVAR 8 DAG.
Efter fotograf.

XI. PÅFVEN ALEXANDER VI:S OLJEBEHÅLLARE.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Stålm—Og

HVAR 8 DAG.

X. INTERÖR FRÅN EN AF SAN ANGELOS GÅRDAR.

(Forts. fr. sid. 284.)

i händelse af hungersnöd, men det torde minst sagt varit ett svep-kål.

Nästan fram till våra dagar har S. Angelo varit bebodt. Nu har emellertid, sedan konserveringsarbetena satts i gång, dess inneånare fått flytta. Borgen vårdas som nationalmonument och hålles öppen för besökande. Från dess tinnar har man en ställig utsikt öfver de sju kullarnes stad, särskildt när den sjunkande solen framtrollar effektfulla belysningar. Är man då dessutom begåfvad med en liffull fantasi, kan man för sin inre syn se passera förbi mängden af de forntidens ryktbare män, som styrt kristenheten i skydd af dess murar, eller som solta, men olyckliga förts hit för att sona ett brott eller kvarhållits i dess hålur på grund af någon intrig, tills de för alltid genom någon fallucka finga försvinna i Tiöern.

VIII ÅRG. 18:E HÄFT. INNEHÅLLER:

Johan Lindegren. — Gåfva till nya Dramatiska teatern. — Märkligt musikjubileum i Stockholm. — Svenska folkviseaffnar. — "Moderskärlek" af Hjalmar Söderwall. — Fru Emma Meissner som Den glada änkan. — Herr Barcklind som grefve Danilo. — Brokigt utömlandsnytt. — Telegrafverkskommittén. — Nyutnämnd svensk envoyé. — Kastelet San Angelo i Rom. — Veckans porträttgalleri.

Obs.! Återgifvande af text eller illustrationer ur H. 8. D. utan särskildt medgifvande förbjudes.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1907.